

SVENSKT NÄRINGSLIV

Socialdepartementet
Stockholm

Vår referens/dnr:

2022-138

Er referens/dnr:

S 2022/02920

2022-11-07

Remissvar

Begränsningar i möjligheterna för vissa aktörer att få tillstånd att bedriva Öppenvårdsapotek

Avsnitt 8.2

Utredningen föreslår att lagen om handel med läkemedel ändras så att tillstånd att bedriva detaljhandel med läkemedel till konsument inte ska kunna beviljas den som är vårdgivare. Det ska inte heller vara möjligt att bevilja öppenvårdsapotekstillstånd för en sökande om denne står under bestämmande inflytande av en vårdgivare ensam eller tillsammans med annan vårdgivare eller förskrivare. Även en sökande som utövar bestämmande inflytande över en vårdgivare ska vara förhindrad att beviljas öppenvårdsapotekstillstånd.

Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget. Det finns tre dominerande skäl till detta. För det första riskerar det att hämma utvecklingen av hälso- och sjukvården i viktiga avseenden. Redan idag är det, som utredning själv redovisar, relativt vanligt förekommande med vård- eller vårdnära tjänster, som t ex blodtrycksmätning eller vaccination, på apotek. Det finns också exempel på att tillgång till läkar- och sjukskötersketjänster erbjuds vid besök på apotek.

Till följd av den demografiska utvecklingen, med en ökad andel äldre i befolkningen, och en ökad efterfrågan på hälso- och sjukvård, kommer den svenska vården att utsättas för såväl kompetensmässiga som finansiella utmaningar, som om dessa inte hanteras väl kan undergräva förtroendet för vården. Effektivare sätt att utnyttja den samlade vårdkompetensen i landet, liksom att få mer vård för varje satsad krona genom effektivare arbetssätt, är tveklöst viktiga delar av lösningen på vårdens utmaningar.

I apoteken finns idag hög kompetens hos inte minst farmaceuter som skulle kunna nyttjas bättre, såväl för att stärka förebyggande hälsovård och egenvård som för att avlasta vården i övrigt. Inte minst för kroniskt sjuka patienter som får sin huvudsakliga vård i hemmet skulle apoteken kunna göra nytta.

Exempelvis skulle apoteken inom en relativt nära framtiden kunna erbjuda stöd till primär- och sekundärprevention, enklare diagnostik på plats, uthyrning av och utbildning i diagnostiska verktyg för distansmonitorering på remiss, olika typer av möjligheter till hemtester, läkemedelsgenomgångar m m. På lite längre sikt finns ytterligare utvecklingsmöjligheter, särskilt vid väl fungerande digitala informationsmöjligheter mellan patient, traditionella vårdgivare och apotek.

Svenskt Näringsliv Confederation of Swedish Enterprise

Postadress/Address: SE-114 82 Stockholm Besök/Visitors: Storgatan 19 Telefon/Phone: +46 (0)8 553 430 00
svensknaringsliv.se Org. Nr: 802000-1858

Svenskt Näringsliv bedömer att om vårdgivare förbjöds att äga öppenvårdsapotek skulle en sådan utveckling kunna hämmas.

Det andra skälet till att de – i viss mån teoretiska - risker som utredningen ser med ett ägande från en vårdgivares sida av apotek, framför allt risken för överförskrivning, föreligger i princip också vid ett samarbete. Samarbeten mellan vårdgivare och öppenvårdsapotek är dock något som utredningen inte vill förhindra, sannolikt för att utredningen inser de betydande mervärden som står att vinna i en närmare samverkan mellan vårdgivare och apotek, och som Svenskt Näringsliv exemplifierat ovan.

Enligt Svenskt Näringslivs uppfattning är det i här aktuellt avseende ingen avgörande skillnad vad gäller risken för överförskrivning om en nära samverkan sker genom samarbete eller samägande. Samtidigt finns stora fördelar med en samverkan mellan vårdgivare och apotek, på sikt kanske till och med innebärande helt integrerade tjänster. Vid en vägning anser Svenskt Näringsliv att fördelarna och de framtida möjligheterna – vilka vi bara delvis känner till - med en nära samverkan mellan vårdgivare och apotek väsentligt överväger de befarade nackdelarna. Eftersom formen för samverkan - samägande eller samarbete - enligt vår bedömning inte på ett avgörande sätt påverkar den risk som åtminstone teoretiskt skulle kunna finnas för t ex överförskrivning, bör samägande därför vara tillåtet, det vill säga att vårdgivare bör kunna äga apotek.

Restriktioner vad gäller samverkansformer i näringslivet bör inte finnas utan tungt vägande skäl, eftersom det riskerar att hämma innovationer och framtida utveckling. I frågan om effekterna av den samverkan som hittills har funnits i Sverige mellan vårdgivare och öppenvårdsapotek kan också konstateras att inga missförhållanden, eller negativa effekter, som skulle bero på sådan samverkan redovisas av utredningen. Utredningen påstår inte heller att sådana missförhållanden föreläggat. Detta är självklart ännu ett sakförhållande – och det tredje skälet – till varför Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget.

Avsnitt 8.5

Det är självklart viktigt att en adekvat tillsyn kan göras, inte minst av apoteksmarknaden. Svenskt Näringsliv har därför generellt en positiv inställning till att införa sekretessbrytande bestämmelser, på sätt som utredningen föreslår, för att underlätta informationsdelning mellan myndigheter i syfte att få en effektiv tillsyn vad gäller att effektivt motverka risker vid samverkan mellan vårdgivare och öppenvårdsapotek. Svenskt Näringsliv har dock inte detaljgranskat förslagen i den rapport från Läkemedelsverket, IVO och TLV som utredningen hänvisar till.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Jonas Frycklund

Anders Morin